

SV

ROYAUME DE BELGIQUE

Avis 38.319/4

DE LA SECTION DE LÉGISLATION DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de l'Intérieur, le 15 avril 2005, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers", a donné le 11 mai 2005 l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

1. Actuellement, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers permet déjà de sanctionner pénalement certains agissements visés à l'article 79*bis* en projet ⁽¹⁾.

En outre, le Parlement pourrait adopter un projet de loi modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la lutte contre la traite et le trafic des êtres humains et contre les pratiques des marchands de sommeil ⁽²⁾ qui a notamment pour objet de modifier la loi du 15 décembre 1980 précitée. Ces modifications - sous réserve de leur adoption définitive - ont pour conséquence de faire tomber dans le champ d'application de la loi d'autres agissements prévus par le texte à l'examen ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Ainsi, la personne qui se prête au simulacre de mariage afin de permettre à son partenaire de régulariser sa situation en terme de droit de séjour - une des situations visées par le paragraphe 1er, alinéa 1er, de l'article 79*bis* en projet - peut être poursuivie sur la base de l'article 77 de la loi du 15 décembre 1980. Celle qui recourt à des violences ou menaces pour contraindre une personne étrangère à la conclusion d'un tel mariage - situation visée par le paragraphe 1er, alinéa 3, de l'article 79*bis* en projet - peut être poursuivie sur la base de l'article 77*bis*.

⁽²⁾ Texte adopté en séance plénière de la Chambre le 21 avril 2005 (Doc. parl., Chambre, 2004-2005, n° 1560/010); le texte a été évoqué par le Sénat (Doc. parl., Sénat, 2004-2005, n° 3-1138-1). Selon les renseignements fournis au Conseil d'État le texte a été amendé par la Commission de la Justice du Sénat le 10 mai 2005.

⁽³⁾ Ainsi, la personne qui reçoit une somme d'argent pour conclure un mariage simulé pourra être poursuivie sur la base de l'article 77*bis* en projet et celle qui recourt à des violences ou menaces envers une personne pour la contraindre à conclure un tel mariage pourra être poursuivie sur la base de l'article 77*quater* en projet.

Il appartiendra donc à l'auteur du texte à l'examen d'apprécier l'opportunité de maintenir certaines dispositions du projet compte tenu du fait qu'elles érigent en infraction spécifique des agissements qui peuvent - ou pourront ⁽⁴⁾ - être sanctionnés par d'autres dispositions de la loi du 15 décembre 1980.

Sous réserve de ce qui précède, l'avant-projet de loi à l'examen appelle les observations suivantes.

2. À l'article 79*bis*, § 1er, en projet, l'emploi du passé ("a conclu", "a reçu", "a recouru") pourrait laisser croire que le texte en projet a une portée rétroactive, ce qui serait contraire à l'article 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Il conviendrait dès lors d'utiliser l'indicatif présent.

3. Selon l'exposé des motifs, l'avant-projet de loi à l'examen vise à compléter par un volet pénal l'article 146*bis* du Code civil.

Afin de traduire cette volonté, mieux vaut rédiger le début de l'article 79*bis*, § 1er, alinéa 1er, comme suit :

"Quiconque conclut un mariage dans les circonstances visées à l'article 146*bis* du Code civil sera puni (...)".

⁽⁴⁾ En cas d'adoption définitive du projet de loi précité.

La chambre était composée de

Madame	M.-L. WILLOT-THOMAS,	président de chambre,
Messieurs	P. LIÉNARDY, P. VANDERNOOT,	conseillers d'État,
Madame	C. GIGOT,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. B. JADOT, premier auditeur chef de section et Mme L. VANCRAYEBECK, auditeur adjoint.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

C. GIGOT

M.-L. WILLOT-THOMAS

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 38.319/4

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 15 april 2005 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Binnenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen", heeft op 11 mei 2005 het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag is ingediend op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten, haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

1. De wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen maakt het thans reeds mogelijk straffen te stellen op bepaalde kwalijke praktijken bedoeld in het ontworpen artikel 79*bis* ⁽¹⁾.

Bovendien wordt verwacht dat het Parlement eerlang een wetsontwerp zal goedkeuren tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel en tegen de praktijken van de huisjesmelkers ⁽²⁾, dat onder meer tot doel heeft de voormelde wet van 15 december 1980 te wijzigen. Onder voorbehoud van de definitieve goedkeuring ervan hebben deze

⁽¹⁾ Zo kan een persoon die toestemt in een schijnhuwelijk om het zijn partner mogelijk te maken zijn situatie inzake verblijfsrecht te regulariseren - één van de situaties bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van het ontworpen artikel 79*bis* - worden vervolgd op grond van artikel 77 van de wet van 15 december 1980. Een persoon die gebruik maakt van geweld of bedreigingen om een vreemdeling te dwingen tot het sluiten van een zodanig huwelijk - de situatie bedoeld in paragraaf 1, derde lid, van het ontworpen artikel 79*bis* - kan worden vervolgd op grond van artikel 77*bis*.

⁽²⁾ Tekst aangenomen in plenaire vergadering van de Kamer op 21 april 2005 (Gedr. st., Kamer, 2004-2005, nr. 1560/010); de Senaat heeft de tekst geëvoceerd (Gedr. st., Senaat, 2004-2005, nr. 3-1138-1). Volgens de aan de Raad van State verstrekte inlichtingen is de tekst op 10 mei 2005 geamendeerd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat.

wijzigingen tot gevolg andere kwalijke praktijken, vermeld in de voorliggende tekst, onder de toepassing te laten vallen van de wet ⁽³⁾.

Het zal dus aan de steller van de voorliggende tekst staan te oordelen of het opportuun is sommige bepalingen van het ontwerp te handhaven, rekening houdend met het feit dat zij praktijken strafbaar stellen waarop straffen kunnen - of zullen kunnen ⁽⁴⁾ - worden gesteld door andere bepalingen van de wet van 15 december 1980.

Onder voorbehoud van het voorgaande behoren bij het voorliggende voorontwerp van wet de volgende opmerkingen te worden gemaakt.

2. In het ontworpen artikel 79*bis*, § 1, zou het gebruik van de verleden tijd ("heeft gesloten", "heeft ontvangen", "gebruik heeft gemaakt") de indruk kunnen wekken dat de ontworpen tekst terugwerkende kracht heeft, wat in strijd zou zijn met artikel 7, lid 1, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Bijgevolg zou de onvoltooid tegenwoordige tijd moeten worden gebruikt.

3. Volgens de memorie van toelichting strekt het voorliggende voorontwerp van wet ertoe artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek aan te vullen met een strafrechtelijk gedeelte.

Om die bedoeling weer te geven zou het beter zijn het begin van artikel 79*bis*, § 1, eerste lid, te redigeren als volgt :

"Ieder die een huwelijk sluit in de omstandigheden bedoeld in artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek, wordt gestraft (...)".

⁽³⁾ Zo zal een persoon die een geldsom ontvangt om een schijnhuwelijk te sluiten, vervolgd kunnen worden op grond van het ontworpen artikel 77*bis* en zal een persoon die gebruik maakt van geweld of bedreigingen jegens een persoon om deze te dwingen tot het sluiten van een zodanig huwelijk, vervolgd kunnen worden op grond van het ontworpen artikel 77*quater*.

⁽⁴⁾ Als het voormelde wetsontwerp definitief wordt goedgekeurd.

De kamer was samengesteld uit

Mevrouw	M.-L. WILLOT-THOMAS,	kamervoorzitter,
de Heren	P. LIÉNARDY, P. VANDERNOOT,	staatsraden,
Mevrouw	C. GIGOT,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. JADOT, eerste auditeur-afdelingshoofd en Mevr. L. VANCRAYEBECK, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

C. GIGOT

M.-L. WILLOT-THOMAS